

Posudek školitele
Židovská menšina v Československu období normalizace

Hana GEUSSOVÁ
Bakalářská práce, ÚHSD FF UK, Praha 2012

Hana Geussová si jako téma své práce zvolila téma, které je poměrně náročné hned ze dvou důvodů. Předně, vzhledem k často komplikovanému postavení židovské obce v socialistickém Československu je často obtížné se dostat k pramenům, které by odrážely celou názorovou pluralitu židovské společnosti. S tím pak, za druhé, úzce souvisí, že se ve statickém světě normalizace jen velmi obtížně rekonstruuji proměny či vývojové trendy – pokud ke změnám docházelo, byly často jen málo zřetelné a projevy se naplno až s velkým zpožděním (v případě židovské menšiny často až po roce 1989). Uvážíme-li tyto nástrahy, je třeba otevřeně říci, že se autorka dané problematiky zhostila na velmi pěkné úrovni. Zvláště je zapotřebí ocenit autorčiny analytické schopnosti a argumentační dovednosti. Její text se nejen velmi dobře čte, ale je i vnitřně přesvědčivý.

Pramenně se hlavním opěrným bodem autorčina zkoumání stal Věstník židovských náboženských obcí. Ačkoliv můžeme mít na první pohled pochybnost, zda Věstník odráží všechna klíčová témata, která byla pro židovskou menšinu důležitá, autorka velmi přesvědčivě ukázala, že při pozorném čtení jsme schopni odhalit jak klíčová témata, tak dešifrovat strategie pro vyjádření toho, co oficiálně nebylo úplně vyslovitelné.

Co bych dále na práci vyzvedl, je přehlednost jejího členění. Autorka postupuje od základních strukturálních předpokladů ke společenskému a kulturnímu životu židovské menšiny, dále k náboženským aktivitám a mládežnickému hnutí.

Zajímavá pro mě byla i naše diskuse ohledně možnosti přisoudit restriktivní politice státu vůči židovské menšině charakter antisemitismu. Ačkoliv Hana Geussová některá svá původní tvrzení o antisemitismu normalizačních úřadů oslabila, lze tuto otázku vznést i v průběhu obhajoby a zkusit se zamyslet nad tím, jak se postupy vůči židovské menšině odlišovaly od kontroly a restrikcí, které režim zaměřoval na vojáky, klíčové vědce (fyziky, chemiky atd.), hospodářské pracovníky atd. A zda tady společným jmenovatelem restrikcí nebyla spíše snaha režimu vyvarovat se „útěku“ těchto lidí (či jakékoliv jiné formy spolupráce se Západem, která by byla „škodlivá“ pro socialistické Československo), a nikoliv nutně antisemitismus, antiintelektualismus apod.

Odpověď nechávám samozřejmě otevřenou. Jsem však přesvědčen, že Hana Geussová před komisí prokáže, že podala velmi slušný badatelský i intelektuální vývoj a že svou bakalářskou práci obhájí.

PhDr. Michal P u l l m a n n , Ph.D.